

Motion till riksdagen 2005/06:U13

av **Joe Frans (s)**
med anledning av skr. 2005/06:204

Sveriges politik för global utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör agera i internationella sammanhang för att säkerställa att fattiga länder har tillräckligt politiskt handlingsutrymme för att på demokratiskt vis kunna ta fram sin egen utvecklingsstrategi, baserad på lokala och nationella förutsättningar samt att en särskild utredning ägnas åt frågan om en ekonomisk och social remittering inom ramen för Sveriges politik för migration och utveckling.

Motivering

I princip alla länder som utvecklats ekonomiskt har under vissa tidsperioder selektivt skyddat och prioriterat några industrisektorer för att dessa sedan ska kunna bli konkurrenskraftiga på världsmarknaden. Detta gäller såväl för EU och USA som för Ost- och Sydostasien. I de senare skedena av en industrialisering har man sedan gradvis och i enlighet med inhemska prioriteringar minskat skydden. Medan ett sådant gradvis öppnande av marknader oftast varit positivt för utvecklingen, så har snabb och påtvingad avreglering inte sällan fått negativa effekter.

I Världshandelsorganisationen, WTO, förhandlas nu om hur industritullarna ska sänkas, men motsättningarna är stora mellan i- och u-länder, bl.a. om vilka faktiska tullsänkningar som u-länder ska tvingas göra. EU ställer mycket tuffa krav på snabb och omfattande avreglering av industrisektorn i alla u-länder, utom de minst utvecklade länderna (MUL). I de regionala förhandlingarna med AVS-länderna (Afrika, Västindien och Stilla-havsländerna) ställs dock liknande krav även på MUL-länder. Detta skulle kunna få mycket negativa effekter för industrialiseringen och fattigdomsbekämpningen i utvecklingsländerna.

Fel! Okänt namn på

Många handelsregler går i dag långt bortom det som vanligtvis menas med "handel" och omfattar allt från att begränsa möjligheter att styra utländska investeringar till att tvingas införa nya patentregler. EU har t.ex. inom förhandlingarna om handeln med tjänster i WTO fört fram mycket omfattande krav på att fattiga länder ska genomföra liberaliseringar även av grundläggande servicesektorer som el- och vattenförsörjning. UNDP:s "Human Development Report" 2005 konstaterar att dessa krav kan visa sig negativa för utvecklingen, och de rika länderna bör tona ner sina krav på avregleringar av tjänstemarknaden.

I regionala förhandlingar med AVS-länderna driver EU att den sortens investeringsavtal ska införas som tidigare väckt stora protester i andra forum. Bland annat har Afrikanska unionens handelsministrar offentligt gjort starka uttalanden om att de inte vill att dessa frågor ska ingå i förhandlingarna¹. EU ställer inte heller upp på u-länders krav att se över delar av det patentregelverk inom WTO som begränsar tillgången på mediciner och tvingar länder att införa patentregler på levande organismer.

Även Internationella valutafonden och Världsbanken ställer krav på liberalisering av handel och privatiseringar av särskilda sektorer som villkor för att fattiga länder ska få skuldavskrivningar och nya lån. Storbritannien² och Norge³ har antagit positioner som säger att detaljstyrning av den ekonomiska politiken, speciellt inom känsliga områden så som privatiseringar och handelsliberaliseringar, ska upphöra. Sverige borde anta en liknande position.

Sverige står i dagsläget bakom och är bland de pådrivande inom EU för snabb handelsliberalisering. Målet är att tullarna i vissa u-länder ska avskaffas helt och i andra sänkas kraftigt. Ibland framförs argumentet att detta huvudsakligen är för att handeln mellan u-länder ska gynnas. Men ofta är EU tydligare med att det egentligen handlar om att man vill ha ökat tillträde till u-länders marknader för europeiska företag som villkor för att göra eventuella "eftergifter" på jordbruksområdet. Handelsförhandlingarna används på så sätt för att säkerställa europeisk levnadsstandard genom att få bättre tillgång till nya marknader för den europeiska industrin, i stället för att gynna fattigdomsbekämpning.

Sverige står helt bakom EU:s omfattande krav på u-länder att dessa ska liberalisera sina servicesektorer. Man menar att samtliga länder bör göra mer långtgående åtaganden och att inga sektorer ska undantas. Sverige står också bakom EU:s ambitioner på att börja förhandla investeringsavtal med AVS-länderna. Sverige stöder inte heller kravet på en översyn och omprövning av patentregelverket TRIPS.

Alla dessa krav innebär att fattiga länder inte får tillräckligt politiskt handlingsutrymme för att på demokratiskt vis kunna stifta egna lagar och ta fram sin egen utvecklingsstrategi, baserad på lokala och nationella förutsättningar.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 7 juni 2006

Joe Frans (s)